

Letem netopýřím světem

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Občanské sdružení AMETYST

Ametyst

Ministerstvo životního prostředí

PLZEŇSKÝ KRAJ

Jmenuji se netopýr velký a patřím k jednomu z nejhojnějších druhů netopýrů v České republice.

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Vydejte se se mnou do tajuplného světa nočních letců !

Kam si nás zařadit?

Letem
netopýřím
světem

třída:

savci

řád:

letouni (Chiroptera)

čeleď:

vrápencovití (Rhinolophidae)

– u nás 2 druhy

netopýřovití (Vespertilionidae)

– u nás 24 druhů

Kam si nás zařadit?

Vrápencovité a netopýrovité lze rozeznat podle nosu s blanitými výrůstky ...

vrápenec

netopýr

Kam si nás zařadit?

Letem
netopýřím
světem

... nebo podle zabalení do křidel ve spánku

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

vrapenec

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

netopýř

Kam si nás zařadit?

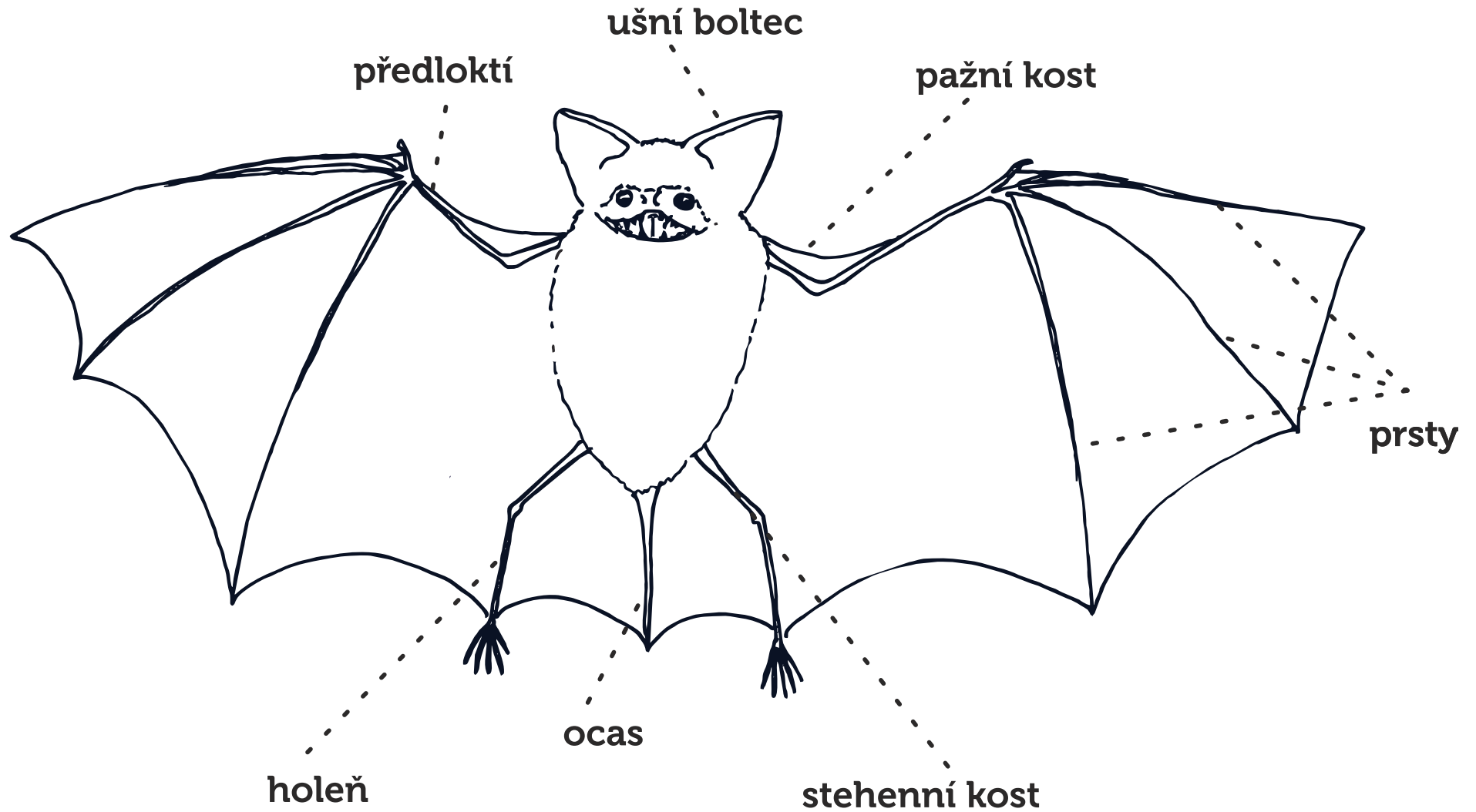
foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Na celém světě žije více než 1200 druhů letounů !

Jak vypadáme?

Letem
netopýřím
světem

Jak vypadáme?

Křídlo je tvořeno kožovitou blánou, nataženou mezi tělem, paží, předloktím, prodlouženými záprstními kůstkami a články 2.–5. prstu a většinou také mezi zadními končetinami a ocasem.

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Jak vypadáme?

Nejmenším netopýřem na světě je netopýřek thajský s hmotností méně než 2 g a rozpětím křídel 10 cm, největším je kaloň malajský s hmotností 1,2 kg a rozpětím křídel 1,5 m.

vračenec malý

netopýř hvízdavý

netopýř rezavý

Mezi našimi letouny jsou nejmenší vračenec malý s hmotností 3-6 g a netopýř hvízdavý s hmotností 3,5-6,5 g. Největší je netopýř rezavý s hmotností až 36 g.

Čím se živíme?

Všichni naši netopýři jsou hmyzožraví.

Lovíme například noční motýly, brouky, pakomáry, pavouky. Za noc zkonzumujeme množství hmyzu odpovídající $\frac{1}{4}$ až $\frac{1}{3}$ vlastní hmotnosti. Podle zbytků hmyzu poznáte, kde jsme posvačili.

Čím se živíme?

Lovíme ve volném vzduchu, v lesích a na jejich okrajích, nad vodní hladinou, kolem lamp nebo sbíráme hmyz z větví a listů stromů.

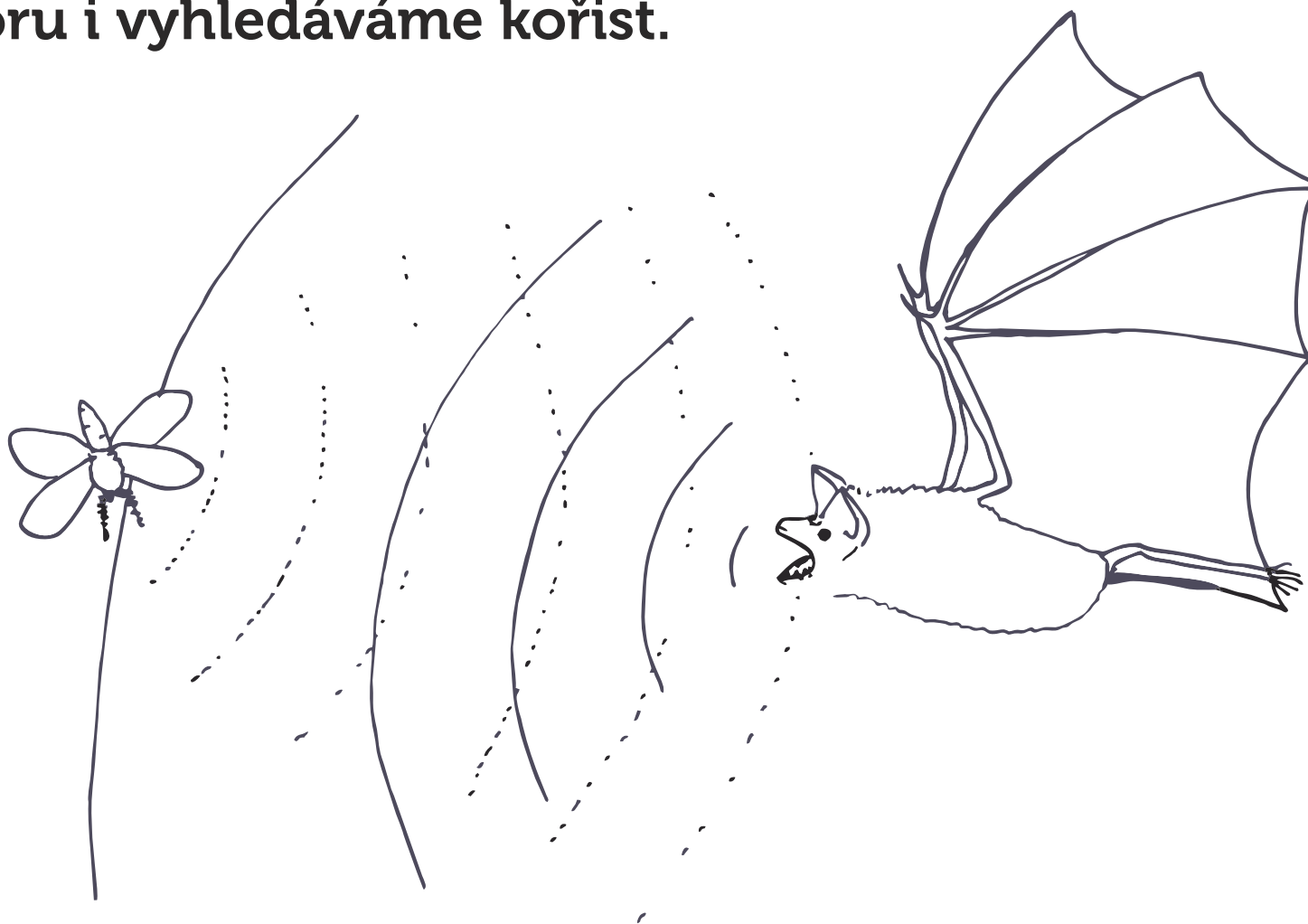
Jak můžeme létat v noci?

Letem
netopýřím
světem

Nepotřebujeme světlo, řídíme se zvukem pomocí echolokace – vydáváme krátké zvuky o vysoké frekvenci, pro člověka neslyšitelné, a posloucháme, jak se odráží od překážek. Tak se orientujeme v prostoru i vyhledáváme kořist.

Můj rok: ZIMA

Většinu zimy prospíme. Naše teplota se sníží na 1-10 °C a srdce zpomalí na 4 údery za minutu. Tak ušetříme energii. Takový pravý zimní spánek se nazývá hibernace.

Zimujeme v jeskyních, štolách, sklepích nebo dutinách stromů.

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Můj rok: JARO, LÉTO

Na jaře zimní úkryty opouštíme a přes různé přechodné úkryty se přesouváme do letních kolonií. Samice a samci žijí obvykle odděleně. Samice rodí začátkem léta většinou jedno mládě, které asi měsíc kojí. Mláďata zůstávají s matkami, i když už sama umí létat.

Můj rok: LÉTO

---

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Náš letní byt se liší podle druhu. Může jít o půdy kostelů, zámků a hradů, jeskyně, stromové dutiny i štěrbinu ve střeších a obložení chat, chalup a stodol, větrací šachty panelových domů nebo ptačí či netopýří budky.

V samičích koloniích žije v závislosti na druhu několik samic až tisíce jedinců.

Můj rok: LÉTO

Netopýr dlouhouchý (půdy, skuliny mezi trámy)

Můj rok: LÉTO

Netopýr rezavý (stromové dutiny)

Můj rok: LÉTO

Netopýr velký (půdy větších budov)

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Můj rok: LÉTO

Netopýr severní (štěrbiny ve střeších, za okenicemi apod.)

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Můj rok: **PODZIM**

Na konci léta se kolonie rozpadají. V různých přechodných úkrytech se potkávají samci se samicemi. Postupně se přesouváme do zimovišť. Mladí netopýři v této době často vyděsí obyvatele domů, ve kterých ve velkém počtu přespávají, než najdou vhodnější úkryt.

foto: Archiv DES OP Plzeň

Čím jsme ohroženi ?

Ničení úkrytů

- Při rekonstrukcích střech se často zničí vletové otvory a nedostaneme se domů.
- Vchody štol se zazdívají nebo zabetonují, aby dovnitř nemohli lidé. Nedostaneme se tam ale ani my.
- Staré dutinové stromy jsou káceny, na mladých stromech místo k bydlení nenajdeme.
- Při zateplování panelových domů se uzavírají větrací šachty jemnými mřížkami, kterými neprolezeme. Může dojít i k našemu uvěznění uvnitř během rekonstrukce.

Čím jsme ohroženi ?

Rušení v zimním období

Lidé, kteří v zimě přicházejí do jeskyní a štol, rozdělávají zde oheň nebo se nás dotýkají, nás budí. To nás stojí spoustu energie a zahyneme hlady dřív, než přijde jaro.

Čím jsme ohroženi ?

Zabíjení

- Lidé nás většinou nezabíjejí schválně. Problémem jsou ale střety s dopravními prostředky.
- Velmi nás ohrožují větrné elektrárny, do jejichž blízkosti nás láká hmyz. Srážka s lopatkami elektrárny je ale smrtelná.

Čím jsme ohroženi ?

Vlastnosti skupiny

- Samice rodí jen jedno mládě ročně. Po neštěstí, jakým je třeba zabití většího počtu netopýřů neopatrností člověka, se tak populace obnovuje jen pomalu.
- Žijeme pohromadě. Zničení jedné kolonie tak postihne i stovky jedinců.
- Ctíme tradice, chceme žít na stejném místě. Když přijdeme o bydlení, jen těžko hledáme nové.

Jak nás chránit ?

Zateplování domů

- Před opravou domu pozvěte odborníka, který odhalí naši přítomnost a poradí!
- Opravy domů obývaných netopýry je třeba dělat mimo období jejich výskytu. Větrací šachty je možné ponechat částečně otevřené, aby pro nás byly dál využitelné. Do zateplení lze dávat i speciální budky.

Jak nás chránit ?

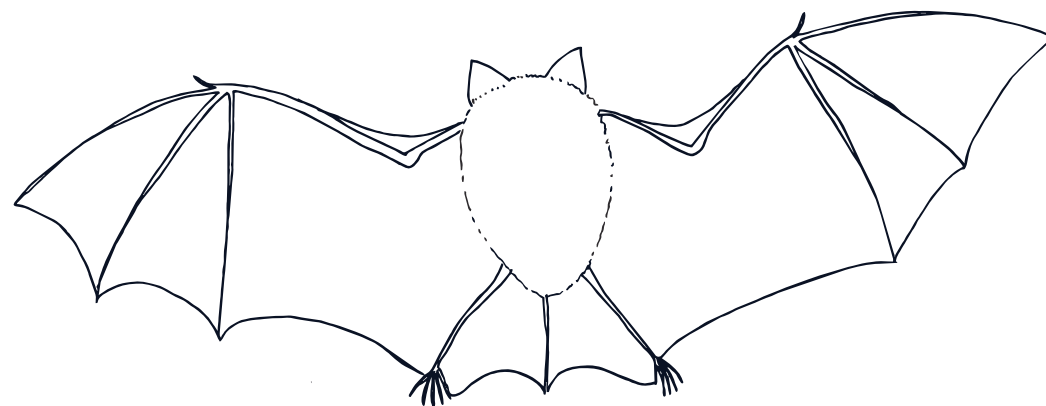

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Rekonstrukce střech

Důležité je zachovat vletové otvory, místa k zavěšení či úkrytu a velikost půdního prostoru.

Pozor na chemické látky k ošetření dřeva!

Jak nás chránit ?

Ochrana jeskyní a štol

Hlavně nás nechte v klidu spát, do jeskyní, kde bydlíme, v zimě nechodte a při zabezpečení vchodu proti nezvaným návštěvníkům ponechte vhodné otvory pro nás.

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Jak nás chránit ?

---

foto: LBV-Zentrum „Mensch und Natur“

Netopýří budky

Na fasády domů, na půdu nebo v lese na stromy lze zavěsit speciální netopýří budky, které vyhovují štěrbinovým druhům.

Jak nás chránit ?

Když vletíme do bytu

Obvykle stačí zhasnout a otevřít okna dokořán, cestu ven najdeme sami. Nechytejte nás nikdy holou rukou, koušeme a můžeme přenášet nemoci. Když je nás hodně, zavolejte do záchranné stanice, přijedou nás odchytit.

Připravilo Občanské sdružení Ametyst v roce 2016.

**Projekt „Letem netopýřím světem“ podpořilo
Ministerstvo životního prostředí.**

Ministerstvo životního prostředí

**www.ametyst21.cz
www.cestykrajinou.cz**